

Бучинська Т.В.
м. Тернопіль

Тернопільський національний економічний університет

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ – НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах розвитку України дедалі більшого значення набуває питання забезпечення довгострокового успіху підприємства та його конкурентоспроможності, що зумовлює необхідність формування та розвиток професійної компетентності сучасного фахівця.

Успіх компанії залежить від успіху кожного окремого працівника. На ринку праці зростає попит на висококваліфікованих кадрів і пріоритет надається тим, хто є конкурентоспроможним, тобто має високий рівень професійної компетентності.

Формування професійної компетентності зосереджується на двох головних поняттях: компетентність і компетенція. У широкому сенсі компетентність розглядається як ступінь соціальної і психологічної готовності та здатності людини діяти у будь-якій сфері. Вона передбачає володіння особистістю відповідною компетенцією, яка включає її особистісне ставлення до предмета діяльності. Компетентність визначається як поглиблене знання предмета або освоєне уміння. Під компетенцією розуміють професійні навички працівника, комплекс індивідуальних якостей людини, які забезпечують успіх. Огляд понять компетентність і компетенція в цілому приводять нас до висновку, що професійна компетентність - це професійно-статутні можливості щодо здійснення людиною її повноважень у професійній діяльності; це широкий набір професійних знань, умінь та навичок, які можна використовувати в різних ситуаціях. Професійна компетентність обов’язково повинна включати особистісний та соціальний компонент, що визначається активністю індивідуума до спільної діяльності в групі та реалізації поставленої мети. Професійна компетентність фахівця формується на засадах теоретичних знань, практичних умінь, значущих

особистісних якостей та життєвого досвіду, що зумовлює його готовність до здійснення професійних обов'язків та забезпечення високого рівня його самореалізації. Зміст цього поняття обумовлюється багатьма факторами, які пов'язані з рівнем розвитку техніки, науки, економіки, освіти, суспільними процесами та замовленнями. Слід наголосити, що документом, який містить вимоги до професійної компетентності спеціаліста є його освітньо-кваліфікаційна характеристика, де зазначено цілі освітньої та професійної підготовки, його місце у структурі господарства держави та вимоги до компетентності. Сучасні світові стандарти вибудували так звані моделі професійної компетентності фахівця, базовими складовими яких є: якості керівника, підприємницькі, професійні та особисті якості.

Підсумовуючи вищесказане, приходимо до висновку, що формування професійної компетентності сучасного фахівця є невід'ємною складовою конкурентоспроможності підприємства. Сучасний спеціаліст повинен формуватися як цілісна особистість і не обмежуватись суто професійними рамками. Поряд з фаховими належне місце слід відвести креативним, особистісним, соціальним та комунікативним компонентам.

Література:

1. Cleveland, G., Schroeder, R.G. and Anderson, J.C. (1989), "A theory of production competence", *Decision Science*, Vol. 20, pp. 655-668.
2. Corbett, C. and Van Wassenhove, L. (1993), "Trade-off? What trade-off? Competence and competitiveness in manufacturing strategy", *California Management Review*, Summer, pp. 107-122.
3. Hamel G., Prahalad C.K. *Competing for the Future: Breakthrough Strategies for Seizing Control of Your Industry and Creating Markets of Tomorrow*. Boston: Harvard Business School Press. 1994, p.197-220.
4. Hayes, R.H. and Wheelwright, S.C. (1979), "Link manufacturing process and product life cycle", *Harvard Business Review*, Vol. 57, No. 1, pp. 79-91
5. Kim, J.S. and Arnold, P. (1992), "Manufacturing competence and business performance: a framework and empirical analysis", *International Journal of Technology Management*, Special Issue on the 5th International Forum on Technology Management, Vol. 11 № 3/4, pp. 494-503.
6. Martin R.L., Moldoveanu M. C. (2003), "Capital Versus Talent", *Harvard Business Review*, No. 7, pp. 36-41
7. Teece D., Pisano G., Shuen A. *Dynamic Capabilities and Strategic Management*. Working Paper. — Berkeley: University of California at Berkeley, 1992.

8. Vickery, S.K.. (1991), "Theory of production competence revisited", *Decision Sciences*, Vol. 22 No. 3, pp. 635-643.